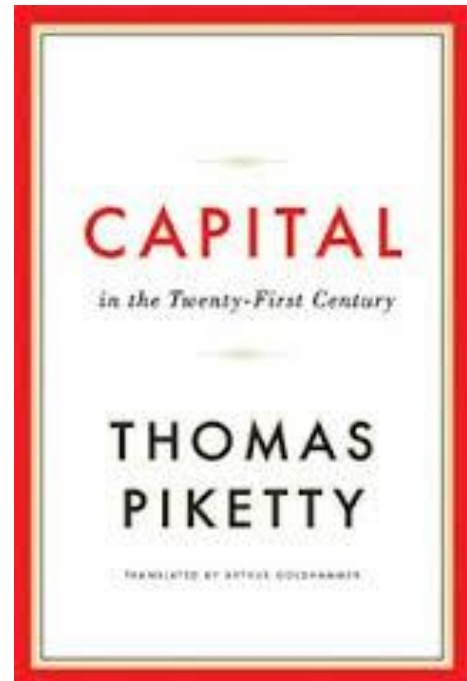


**Giới thiệu sách**  
**TƯ BẢN TRONG THẾ KỶ 21**  
**Thomas Piketty**

Cuốn sách vừa xuất bản bằng tiếng Anh dày 700 trang của nhà kinh tế học Thomas Piketty, “Capital in the Twenty-First Century” (Tu bản trong thế kỷ 21) đã lọt vào danh sách sách bán chạy nhất của tờ *New York Times* và lọt vào top 100 cuốn sách ăn khách tại Amazon. Tạp chí *The Economist* của Anh đánh giá cuốn sách có tầm quan trọng như bộ “*Das Kapital*” (Tu bản) của *Karl Marx*. Còn Paul Krugman, nhà kinh tế đạt giải Nobel 2008 thì coi “đây là cuốn sách sẽ thay đổi cách chúng ta nghĩ về xã hội lẫn cách chúng ta vận hành nền kinh tế”. Ông cho rằng cuốn sách của Piketty sẽ “thay đổi cả cách chúng ta nhìn nhận về xã hội và cách chúng ta nghiên cứu kinh tế học.”



Thomas Piketty năm nay mới 42 tuổi, sinh trưởng ở Pháp. Năm 22 tuổi ông đã đạt học vị tiến sĩ kinh tế và được ba trường danh tiếng của Mỹ gồm Đại học MIT, Đại học Harvard và Đại học Chicago mời sang giảng dạy. Ông đã chọn MIT nhưng chỉ dạy ở đó hai năm rồi quay về Pháp và dành trọn thời gian để nghiên cứu dữ liệu liên quan đến bất bình đẳng thu nhập của hàng chục quốc gia trên thế giới.

Chủ đề cuốn sách gây xôn xao dư luận này là bất bình đẳng thu nhập, một chủ đề quen thuộc trong xã hội học và kinh tế học - từng được đề cập trong hàng ngàn cuốn sách hay hàng ngàn bài viết trước đây. Thế nhưng vì sao sách của Thomas Piketty lại trở thành hiện tượng như vậy?

Người ta thường nói rằng, chủ nghĩa tư bản của đầu thế kỷ 21 là "tài sản", là phát minh của nhân loại. Người ta cũng thường nghe rằng, những chuyển động giá và lợi nhuận từ khối lượng tài sản tài chính và bất động sản giữ vai trò chủ đạo trong nền tư bản ấy. Điều đó không sai. Song giờ đây, cần phải nhận ra rằng chủ nghĩa tư bản không thể tồn tại dưới dạng khác mà không phải là "tài sản" và điều này là một nhân

tổ kiến tạo nên hình thái xã hội với sự bất bình đẳng ngay trong nội tại của nó. Sự bất bình đẳng này thể hiện theo xu hướng: thu nhập từ tư bản có tốc độ tăng cao hơn nhiều so với thu nhập từ sức lao động, vốn dĩ thường thấp hơn tốc độ tăng trưởng của nền kinh tế.

Cách đây nửa thế kỷ, chỉ có 1% dân số có khả năng nhận tài sản thừa kế tương đương tổng thu nhập của một đời lao động với mức lương tối thiểu. Tỷ lệ này đã tăng hơn 10 lần trong vòng 20 năm qua, vượt trên 10% dân số trong năm 2010 và còn cao hơn nữa nếu tính cả lợi nhuận sinh lời của những tư bản đó. Sẽ phải mất nhiều thời gian nữa để người ta có thể nhận ra bởi phần tư bản có được từ thế hệ trước chuyển cho thế hệ sau cũng tiếp tục gia tăng.

Lương của Bill Gates hiện nay có thể không là bao so với khi ông không còn làm chủ tịch Microsoft nhưng so với năm trước, tài sản của ông năm nay đã tăng thêm 9 tỉ đô la, đạt mức 76 tỉ đô la Mỹ. Mức tăng ấy đến từ lợi tức tư bản mà chúng ta thường nói là “tiền đẻ ra tiền”. Tốc độ tăng này cao hơn nhiều so với tốc độ tăng GDP của nước Mỹ, nơi ông sinh sống. Điều đó có nghĩa là, dù không muốn nhưng Bill Gates sẽ tiếp tục ngày càng giàu lên, trong khi đại đa số người dân Mỹ thấy thu nhập hầu như không tăng và càng nghèo đi về tương quan. Do vậy khoảng cách giàu nghèo giữa Bill Gates (và những người có thu nhập từ tư bản như ông) so với những người làm công ăn lương sẽ ngày càng giãn ra, và giãn ra cho đến một tỷ lệ không tưởng tượng nổi. Tư bản tạo ra thu nhập và theo Thomas Piketty, hiện nay thu nhập từ tư bản vào khoảng 4 - 5%/năm. Trong khi đó, tốc độ tăng trưởng GDP ở Mỹ chỉ vào vào khoảng 2%/năm.

Điều gì sẽ xảy ra nếu hai tốc độ chênh lệch nhau này cứ thế tiếp diễn trong suốt thế kỷ 21 này? Chắc chắn sẽ đến lúc những người nắm tư bản trong tay chiếm giữ hầu hết thu nhập của một quốc gia trong khi những người còn lại, tức chỉ biết dùng sức lao động để tạo ra thu nhập cho mình, sẽ phải chia nhau miếng bánh ngày càng nhỏ đi. Cuối cùng thế giới sẽ quay trở lại hình ảnh của Châu Âu vào thế kỷ 19 khi giới thượng lưu không làm gì cả, chỉ biết hưởng lợi tức trên điền trang và người lao động bình dân luôn sống dật dẹo trong nghèo khó. Điều gây ấn tượng trong lập luận của Piketty là: khi nền kinh tế càng rơi vào trì trệ, tốc độ tăng trưởng kinh tế càng suy giảm thì sự bất bình đẳng trong thu nhập càng cao (bởi sự chênh lệch giữa thu nhập từ tư bản và thu nhập từ lao động càng lớn).

Bằng việc sử dụng những số liệu của hai thế kỷ qua, Piketty đã củng cố thêm cho lập luận của mình rằng sự giàu có, thịnh vượng đang dần tạo thêm sự bất bình đẳng trong thu nhập của một xã hội và việc đề ra các chính sách chỉ nhằm mục đích thúc đẩy tăng trưởng kinh tế là hết sức sai lầm. Lập luận này đi ngược lại những gì mà

chúng ta lâu nay thường giả định, đó là kinh tế thị trường sẽ làm cho bất bình đẳng thu nhập ngày càng thu hẹp. Nhưng Piketty đã thuyết phục được nhiều người nhờ khối lượng dữ liệu khổng lồ mà ông đã thu thập, cùng sự phân tích chặt chẽ để viết nên tác phẩm này. Các nhà hoạch định chính sách cần đọc cuốn sách và rất có thể sẽ điều chỉnh lại các can thiệp cần thiết. Liệu việc nới rộng khoảng cách trong thu nhập có phải là một vấn đề đòi hỏi sự can thiệp chính sách hay không? Chỉ ít có thể một số nước phương Tây sẽ nói lỏng chính sách hạn chế nhập cư vì Piketty cho rằng gia tăng dân số cũng là một trong những phương cách làm giảm bất bình đẳng thu nhập. Để thế kỷ 21 có thể trở nên hòa bình, ổn định và bền vững hơn, cần khẩn thiết xem xét lại bất bình đẳng xã hội và chủ nghĩa tư bản từ tận gốc rễ của nó, một cách bình tâm, tinh táo và triệt để.

**Hà Phương**